

EGY VÁROST NEM IS ELSŐSORBAN ÉPÜLETEI, ÚTVONALAI, TEREI tehetnek széppé, de azzá varázsolhatják parkjai, ligetei is. Áll ez pl. a többi között Londonra. Mert bár ez a hatalmas metropolis a maga nemében kétségtelenül egyedülálló, és méreteivel, forgalmával valóban lenyűgöző, mégis szépek — mint Párizs, Stockholm, Leningrád, vagy akár Budapest — aligha mondható. Mi teszi mégis emberivé? Lehet, hogy erre az így felvetett kérdésre a magam válasza többé-kevésbé szubjektívnek tűnik, de az biztos, hogy én London rohanó-fárasztó nyüzgésében a városjárás folytatásához mindenkor csak azokban a hatalmas parkokban tudtam új erőt nyerni, amelyek a legsivárabb köregeteget is képesek feloldani.

Persze parkok máshol, még Pesten is vannak. Amiben azonban a londoni ligetek nyújtotta többlet rejlik, az nem elhelyezkedésük, nem jelentős kiterjedésük adottságából, hanem elsősorban abból ered, hogy valamennyit hol elkeskenyedő, hol kitaruló tavak tarkítják. A tavak által jól kondicionált levegőben mindig üde vegetációt látva és a vízimadarakkal benépesült csillogó víztükröt nézve — bevallom —, nem egyszer kissé irigykedve gondoltam vissza a magunk tavakban oly érthetetlenül szegény parkjaira. Pedig — ha elvétele mégis akad ilyen — mennyire ez adja meg pl. a mi Városligetünknek, sőt még az új Lágy-mányosi-parknak is tulajdonképpeni egyedi jellegét. Önként felvetődik tehát a kérdés: miért nincs nekünk is több ilyen parkot, ligetet gazdagító tavunk?

Persze, nem csupán városkép-alkotó elemként felhasznált, szabályos mértani alakzatú, betonszegéllyel keretezett medencékre, hanem valóban tájat formáló, környezetébe szervesen beilleszkedő és élettelt feltöltő tóra gondolok. Olyan természetes jellegű tavakra, amelyek — akár partjukon üldögélve, vagy sétálva, akár csónakázva, vagy a vízben horgászva — egyben a mindinkább bővülő szabadidő napközi szórakozási, üdülési igényeinek változatos kielégítését is biztosítják. Hiszen ennek lehetőségei éppen Budapesten jóformán önként kínálkoznak. Sőt bátran mondhatjuk, nem csupán kínálkoznak, hanem szinte követelményként várják a megvalósítást.

Mert vajon nem valóban követelménynek tűnik-e a környezetébe belesimuló és a Tóth Árpád bástyasétányról letekintve is látványos, a városligetivel azonos nagyságú tó például a Vérmezőn? És nem igényeljük-e ilyenek az adottságát — a Népligetről nem is beszélve — pl. a Városmajor-parkban, vagy Kőbányán az egykori Rottenbiller-parkban, a mai Csajkovszkij-kertben? De ugyanígy miért ne oldhatná fel a gyakran amúgy is sivárnak vélt új lakótelepeink néha valóban egyhangú képét egy-egy, azok

Heim Ernő

PARKOK, LIGETEK, TAVAK

súlypontjába telepített ligetbe kiválóan beleilleszkedő kisebb-nagyobb tó? Gondoljunk csak akár az Üllői úti József Attila lakótelepnek ma még ki nem alakított központjára, akár a Kelenföldi-lakótelep nyolc hektáros, egyelőre még csupán felvonulási területként használt, egyébként is kissé mélyebben fekvő és így szinte vízgyűjtőként kínálkozó, leendő centrális parkjára. Vagy képzeljük el a XIII. kerületi Thälmann utcai lakótelep szépen feltáruló, közel egy kilométer hosszon kifejtett városképe előtt és a Vasas-sporttelep mögött elterülő, máris oly szépen kibontakozó parkot, amint benne tóvá szélesedik ki a Rákos-patak.

ILYEN LEHETŐSÉGEK AZ EGYRE NÖVEKVŐ, TERJESZKEDŐ VÁROSNAK számtalan egyéb, ma még kevésbé ismert tájain is bőven kínálkoznak. Így pl. az éppen most épülő és eddigi legnagyobb új városrészünk — Újpalota — bizonyára ugyanúgy teljesebb értékűvé válna az itt megfelelően telepített, és mind levegőkondicionáló, mind a buja vegetációt felüldítő, de nem utolsósorban esztétikai jelentőségű tó létesítésével. Amint egy másik — történetesen éppen legrégibb telepeink egyike —, az úgynevezett Gubacsi-lakótelep is sokat nyerne azáltal, ha a szomszédságában tátongó bányagödörök hasonló rendeltetéssel felhasználhatnánk. Hiszen az előbbi télen korsolyapálya céljára is alkalmas lenne, az

utóbbi pedig — Erzsébetnek, ennek az egyre szebben kibontakozó tradicionális munkáskerületnek is sajátjaként — Budapest egyik kedvelt, természetes szabadtéri strandfürdőjévé válhatna.

Miért ne tekinthetnénk azonban időben kissé előbbre is, amint tették elődeink, midőn annak idején például a Városligetet csaknem a város határán túl kialakították? Ma ugyanis még csaknem ilyenek tűnik a többi között a káposztásmegyeri tervezett hatalmas lakótelep szűzterülete; vagy a Kerepesi út—Fehér út szögében a talán nem is oly távoli jövő létesítményeként elképzelt mintegy 50 hektáros sportliget; vagy akár a XIV. kerületi Paskál-malom környékének a parkosítása. Előbb-utóbb mindegyik megvalósítása időszerűvé válhat. Nem lenne-e hát indokolt ezek leglényesebb alapelemeinek — az előfásításnak és benne itt is, ott is egy-egy tó kialakításának — a munkáját már most elvégezni? Hiszen ily módon egyik is, másik is — a káposztásmegyeri 40—50 000 lakosú lakótelep, valamint a zuglói városrész, a maga újonnan települt, illetőleg települő 80 000 lakosával — egyaránt eleve olyan létesítményekkel gazdagodhatna, amelyek éppen a szabadidő megnövekedésével már csaknem elengedhetetlennek tekintendők.

Hosszan folytathatnám ezt a felsorolást; de a fenti javaslatok bizonyára már így is mind mennyiségileg, mind igényességüket illetően maximálisnak tűnnek. Szerettem

A Városligeti tó és környéke (MTI Fotó Járay Rudolf felvétele)

Csónakázók a Városligeti tavon (Csigó László felv.)

volna azonban a figyelmet a szinte önként kínálkozó sokféle variáció, a városi parkok, a lakótelepi zöldterületek és központok, az üdülő- és sportligetek teljesebb értékűvé tételének többféle lehetőségére felhívni.

EZEK A LÉTESÍTMÉNYEK TÁVOLRÓL SEM ÖNCÉLÚ esztétikai rendeltetésűek lennének. Hiszen egészségügyi, mikroklima-alkító, szórakozást és mindenki sportját szolgáló szerepük aligha vitatható. Ezzel a feladattal ennél fogva talán már akkor is érdemes foglalkoznunk, ha az itt említett nyolctíz lehetőség közül akár csupán egy is valóra válik. Meggyőződésem, hogy az első megvalósítását hamarosan követné a többi is. Ehhez csupán az szükséges, hogy az e téren fennálló műszaki előfeltételeket minél előbb feltárjuk. Az illetékes szakemberek véleménye szerint ugyanis megvalósításuk gyakorlatilag alig terhelné a főváros vízgazdálkodását. Mert egy-egy ilyen 0,5—1,0 hektár felületű és átlagosan max. 30—40 cm mély tónak az összesen 3—5000 m³ vízszükséglete akár kutak fúrásával, akár — tisztítás és visszaforgatás segítségével — a hálózatról csupán egyszer feltöltve és a párolgási veszteséget időnként pótolva, könnyen biztosítható.

Tavak kialakítására alkalmas parkok, ligetek Budapesten

- a) Parkok:
 1. Vérmező
 2. Városmajor
 3. Kőbánya, Csajkovszkij-kert
- b) Lakótelepek:
 4. József Attila lakótelep
 5. Kelenföld
 6. Thälmann utcai lakótelep
 7. Újpalota
 8. Gubacsi hídfői lakótelep
- c) Perifériális ligetek:
 9. Fehér úti sportliget
 10. Paskál-liget
 11. Káposztásmegyér-Farkaserdő

